

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นคณะ เริ่มตั้งแต่การอยู่รวมกันเป็นครอบครัว หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด จนถึงประเทศชาติ ตลอดจนโลก เราจะอยู่คนเดียวแต่ลำพังโดยไม่พึ่งพาอาศัยกันไม่ได้ เราจะต้องรู้จักการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งและประสานงานกัน เราจะต้องรู้จักคิดวางแผนงานร่วมกัน เราจะต้องทำงานหลายอย่างที่ไม่เคยทำ เพราะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า สังคมมนุษย์นั้นยิ่งเจริญรุดหน้าไปเพียงใด ก็ยิ่งต้องอาศัยผลงานของคนมากขึ้นเท่านั้นในการที่จะดำรงชีวิตและสังคมให้อยู่รอด (เจเลียว บุรีภักดิ์ 2527 : 19)

การทำงานเป็นกลุ่มจึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากยิ่งขึ้นในสังคมปัจจุบันที่คงอาศัยการช่วยเหลือพึ่งพากันนี้ มีผู้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในลักษณะของการรวมกลุ่มไว้ว่า "เริ่มมีผู้ตระหนักถึงความสลับซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการรวมกลุ่มมากขึ้น หน่วยงานทั้งหลายเริ่มมองเห็นว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานของตนนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความสามารถในการทำงานร่วมกันของคนในหน่วยงาน จึงเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น" (ทิตินา แชนมณี 2522 : 18) เมื่อไม่นานมานี้ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำงานของคนไทย พบข้อบกพร่องในการทำงานของคนไทยหลายประการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า

คนไทยส่วนมากในปัจจุบันยังขาดวัฒนธรรมการทำงานที่เหมาะสมหลายรูปแบบ หลายระดับ เช่นในรูปของความเกียจคร้านงาน การทำงานไม่เป็นและตัวอย่างความบกพร่องประการหนึ่งที่สำคัญคือคนส่วนมากแม้จะมีความรู้ความสามารถเฉพาะตัวสูงในการทำงานเป็นรายคน แต่ไม่สามารถทำงานซึ่งจะต้องทำเป็นทีมที่มีการแบ่งแยกงานโดยมีแผนการ แล้วจึงทำงานแต่ละส่วนพื่อมาเชื่อมประสานกันเป็นงานใหญ่ที่สมบูรณ์ (เจเลียว บุรีภักดิ์ 2527 : 20 - 21)

ในวงการศึกษามีการปฏิรูปการศึกษาจากหลักการของคิวดูอี้ (John Dewey) ที่ว่าโรงเรียนควรมีหน้าที่ในการเตรียมเด็กให้สามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่แต่เพียงการ

ถ่ายทอดความรู้เท่านั้น และจากคำพูดที่สำคัญของเขาคือ "Learning by doing" ได้กลายมาเป็นหลักการในการจัดการศึกษาที่เน้นการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ การรวมกลุ่มเพื่อการทำงาน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการให้นักเรียนปกครองตนเอง เป็นต้น กระบวนการกลุ่มจะช่วยครูให้ส่งเสริมผู้เรียนในการฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น ความร่วมมือในการทำงาน ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มรวมทั้งทักษะในการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้เป็นอย่างมาก (ทิสนา แชนมณี 2522 : 6) ดังนั้นหากเด็ก ๆ ใฝ่โอกาสศึกษาเล่าเรียนและได้รับการฝึกฝนอบรมให้รู้จักการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบของกระบวนการกลุ่ม เพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงานที่ค้ำยันขึ้นในอนาคต ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมไทยอย่างกว้างขวาง เพราะขณะนี้มีผู้กล่าวกันอยู่เสมอว่า "เด็กเป็นทรัพยากรอันมีค่าของประเทศ" หรือ "เด็กไทยคือหัวใจของชาติ" คำกล่าวเช่นนี้เป็นเครื่องยืนยันว่า เด็กย่อมเป็นอนาคตและความหวังอันสูงสุดของสังคม การที่ประเทศชาติจะได้ประชากรที่มีคุณภาพในอนาคตนั้น ต้องเริ่มมีการสนใจเอาใจใส่เด็ก ใหม่นั้นฐานที่ค้ำยันยังเล็ก ๆ

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งชีวิตของผู้คนในสังคมไทยที่จะต้องอยู่ร่วมชาติเดียวกัน ดังนั้นจุดหมายของการศึกษาจึงมุ่งที่คนและสังคม กลุ่มคนที่การประถมศึกษาเกี่ยวข้องกับไทยตรงคือ เด็กอายุระหว่าง 6-12 ปี เมื่อเด็กเหล่านี้เข้าโรงเรียนเป็นเวลา 6 ปี ละ 200 วัน โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับในระดับต่าง ๆ ต่างช่วยกันให้เด็กได้รับการศึกษา และให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ หลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 5) ซึ่งรวบรวมเข้าด้วยกันเป็น 4 ประการดังนี้

1. ความดี ได้แก่ การทำให้เขามีคุณธรรม มีน้ำใจ มีนิสัยอันดีงาม
2. ความรู้และความสามารถ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและการทำเป็นในสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม
3. ความสุขความพอใจ ได้แก่ การสอนให้เด็กมีความสุขความพอใจ ตามสภาพและฐานะของตน
4. ความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ การทำให้เด็กสำนึกในความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน และการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและแก่สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 5-6)

คุณสมบัติทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาคือสิ่งที่เราต้องการสร้างขึ้นหรือทำให้มีขึ้นในตัวเด็ก ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้เป็นจุดหมายของการประถมศึกษา ทั้งหมด 31 ข้อ โดยแยกเป็น 4 หมวด คือ

1. คุณสมบัติที่ต้องการเน้น หรือคุณลักษณะอันดีงามของคน ใจแก่ คุณธรรมอันดีงามต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะที่ต้องการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น
2. ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือความรู้ความสามารถ หมายถึงความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติได้ในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน
3. ชีวิตที่สงบสุข หรือความสุข หมายความว่าเราต้องการสอนและฝึกให้เด็กรู้จักทำตนให้มีความสุขตามอัตภาพของตน ด้วยการรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเอง รวมทั้งการนำหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือมาใช้เพื่อประโยชน์สุขแห่งตน
4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ หรือความเป็นพลเมืองดี หมายความว่าเราต้องการให้ทุกคนทำหน้าที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ทอดสังฆ และต่อประเทศชาติทั้งโดยตรงและโดยอ้อม (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 22)

ธรรมศักดิ์ มีอิสระ (2525 : 63) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตรประถมศึกษา ได้กำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ โดยต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะ ดังนี้คือ

1. เป็นคนดี
2. มีวินัย
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว
5. ซื่อสัตย์ ซын ประหยัด ออกทน
6. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
7. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

เพราะเหตุว่าการประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรก็มุ่งสร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา มีฝีมือในการทำงานและคุณธรรม โดยถือว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้ จะอยู่ในบ้านเมืองของตนอย่างเหมาะสม สร้างสรรค์สังคมไทยให้เจริญรุ่งเรืองและร่มเย็น

หลักสูตรประถมศึกษาจึงมีโอกาสอย่างเต็มที่ในการกำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนาคนในสังคมไทยตั้งแต่แรกเริ่ม จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาในวันนี้ เพื่อสังคมไทยในอนาคต

ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่อันสำคัญในการกำหนดบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพราะเป็นสถาบันหนึ่งที่สร้างอิทธิพลให้แก่ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด หน้าที่ ซึ่งช่วยส่งเสริมพฤติกรรมในทางดีให้แก่เด็ก ดังที่ ชัยขนาด นาคบุปผา (2515 : 259-260) ได้กล่าวถึงโรงเรียนไว้ว่า

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษา เป็นแหล่งถ่ายทอดส่งเสริมวัฒนธรรมต่าง ๆ ตามลักษณะสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการอบรมเด็กให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีความรู้ เพื่อก่อให้เกิดแนวความคิด สำหรับจะได้นำไปแก้ปัญหา ซึ่งเด็กจะทองประสบในชีวิตข้างหน้าอันจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตให้มีความสุขในสังคม และมีส่วนช่วยให้สังคมเป็นไปในลักษณะที่พึ่งพาความสามารถและอิทธิพลของตนด้วย ในฐานะที่เป็นพลเมืองดีคนหนึ่ง ในสังคมประชาธิปไตย

ในปัจจุบันนี้เด็กนักเรียนไม่เพียงแต่มาประสบการณต่าง ๆ ที่ได้รับจากโรงเรียนไปเพื่อเตรียมตัวแก้ปัญหาซึ่งจะทองประสบในชีวิตข้างหน้าเท่านั้น ยังต้องนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอีกด้วย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและมีส่วนรับผิดชอบสังคม รวมทั้งทองดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบันโดยอาศัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้อมาจากโรงเรียนส่วนหนึ่ง มีทั้งที่เป็นเครื่องมือ ความรู้ ปึกหัดนิสัยและฝึกการทำงาน และที่หลักสูตรนี้เน้นมาก นอกจากเนื้อหาวิชาอันเป็นเนื้อหาสาระและสิ่งที่ทองเรียนทองปฏิบัติแล้ว ก็คือกิจกรรม หรือขบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กนักเรียนมีความรู้ มีความคิดทำได้ และแก้ปัญหาตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อีกด้วย

หลักสูตรประถมศึกษาจึงได้กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยระบุไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนใด ๆ อาจแบ่งวิธีปฏิบัติเป็นสอง คือการทำเป็นรายบุคคล และการทำเป็นรายกลุ่ม การเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรนี้มุ่งประการหลัง คือการทำเป็นรายกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกัน โดยถือหลักว่าให้นักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันเรียน ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา และร่วมกันรับผิดชอบที่เกิดขึ้น...การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนควรให้ทำงานเป็นกลุ่มบ่อย ๆ จะเป็นการฝึกหัดนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมหลายอย่าง แต่ทองส่งเสริมให้แต่ละคนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ โดยมีไหมการแข่งขันซึ่งคั้งเคนหรือเอาเปรียบกัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 12)

การเรียนการสอนดังกล่าวนี้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาในหมวดที่ 1 คือ คุณสมบัตินักเรียน ข้อ 1.7 ที่ว่า "รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี" (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 2525 : (๗))

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่มจึงต้องใช้หลายวิธีการ เช่น บรรยาย อภิปรายกลุ่ม ถวบทอบ บทบาทสมมติ แบ่งกลุ่มแก้ปัญหา ศึกษาปัญหา เป็นรายกลุ่ม ค้นคว้า ศึกษาเอกสารสถานที่ รายงานกลุ่ม โต้วาทิ เล่นละคร ทดลอง สาธิต จัดนิทรรศการ และระดมพลังความคิด เป็นต้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ กมล สุกประเสริฐ (2525 : 1) กล่าวไว้ว่า

ที่จริงคนเราเก่งกันคนละอย่าง หลายทาง การได้เรียนอยู่ด้วยกันจะทำให้คนเราถ่ายทอดความถนัดของตนให้กันและกันได้พอสมควร ถ้าเราจัดคนให้ทำงานเป็นกลุ่มตลอดเวลาก็จะทำให้คนเก่งหลาย ๆ อย่างอยู่ด้วยกัน จะทำให้การพัฒนาบุคลิกภาพของคนดำเนินไปอย่างคึกคัก และถ้าอยู่ด้วยกันเป็นเวลานานพอสมควร จะทำให้คนรักหมู่ รักคณะ มากยิ่งขึ้น ทำงานเพื่อหมู่คณะด้วยความจริงใจ... ในการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของชาติไทยเราในขณะนี้นี้ ควรมุ่งเน้นที่การฝึกให้ขยัน และเป็นการทำงานร่วมกัน และของขยันทั้งหมดคณะ (ทำงานรวมกันในรูปสหกรณ์) ทั้งนี้เพื่อสร้างบุคลิกคนไทยที่เหมาะสม

เหตุผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรในหมวด 2 คือ ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ข้อ 2.5 ที่ว่า "มีความรู้และทักษะในการจัดการ และการรวมกลุ่มกัน โดยถือหลักสหกรณ์" (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 2525 : (๗))

ขณะนี้โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป ต่างก็ได้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปัจจุบันนี้มานานเป็นเวลา 7 ปีเต็มแล้ว มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจากหลายวิธีการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนชั้นประถมศึกษานั้นมีทั้งที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเขตเมือง และโรงเรียนเขตชนบท ซึ่งมีปัจจัยทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมและการดำรงชีวิตแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยสนใจในเรื่องพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา จึงทำการวิจัยเรื่องนี้เพื่อศึกษาว่า

1. นักเรียนที่เรียนในระดับประถมศึกษามาเป็นระยะเวลาประมาณ 6 ปี จะมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเป็นอย่างไร

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมือง และโรงเรียนเขตชนบท ซึ่งแตกต่างกันในด้านสภาพแวดล้อม จะมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด เชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบท เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางภูมิศาสตร์ การประกอบอาชีพภายในชุมชน และภาวะแวดล้อมแล้ว จะพบว่าชีวิตในชนบท แยกต่างไปจากในเมือง เป็นคนว่า ในชนบท อาชีพของคนส่วนใหญ่ได้แก่ การเกษตรกรรม เป็นชีวิตชุมชนที่อยู่ตามสวน ตามไร่ และตามท้องนา ประชากรก็มีไม่หนาแน่น จึงไม่ค่อยเกิดการขัดแย้ง มีความเกรงใจกัน การทำงานเป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ส่วนในเมืองมีประชากรอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันในทางเศรษฐกิจ มักมีการขัดแย้งกันเกี่ยวกับบทบาทและความก้าวหน้า ตลอดจนมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ผลักดันให้คนค้นร้นต่อสู้ แกร่งแย่งกัน คนในเมืองจึงต้องแข่งขันกันมาก ดังที่ แรงค์ เสงี่ยมประชา (2523 : 100-149) ได้กล่าวไว้ว่า

ค่านิยมในการทำงานในสังคมชนบท นิยมการร่วมมือร่วมใจในการทำงาน โดยไม่แบ่งระดับความสามารถ มักร่วมมือกันทำงานมากกว่าการแข่งขัน... ส่วนสังคมเมืองนิยมการทำงานโดยคำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล การทำงานมักมีการแข่งขันกัน... ชีวิตชาวเมืองมักมีความเห็นแก่ตัว เพราะทุกสิ่งทุกอย่างต้องแก่งแย่งแข่งขันกันไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยหรืออาหารการกิน...

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความเชื่อว่า ในด้านการศึกษาชั้นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนเขตเมืองและเขตชนบท ซึ่งมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไปย่อมได้รับผลกระทบต่อการเรียนรู้แตกต่างกันไป เนื่องจากสิ่งแวดลอมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมแตกต่างกัน

ทำให้มีทัศนคติ ความเชื่อ คุณธรรม และแบบแผนที่เป็นแนวทางปฏิบัติคนในส่วนใหญ่ย่อย แตกต่างกันทางค่านิยมและวัฒนธรรม จึงมีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนแตกต่างกันไปด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า "พฤติกรรม รมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับเขตชนบท ในจังหวัดเชียงรายแตกต่างกัน"

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ เปรียบเทียบพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2528 จำนวน 58 กลุ่ม และครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 58 คน
3. การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน และการให้ครูตอบแบบสอบถาม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มที่ได้จากการสังเกตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องเรียนละ 1 กลุ่ม ถือว่าพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มที่ถูกสังเกตเป็นตัวแทนของพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งห้อง การสัมภาษณ์นักเรียนรวมถึงการตอบแบบสอบถามของครู ก็ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่นักเรียน และครูแสดงออกอย่างจริงจัง และเป็นข้อมูลที่เพียงพอ
2. แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ถือว่ามีคุณภาพเพียงพอ
3. รายการพฤติกรรมในแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์มีความครอบคลุมรายละเอียด และขั้นตอนการทำงานที่สามารถบ่งชี้พฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้
4. การสังเกตพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยทำการสังเกตด้วยตนเอง และใช้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนทุกคน ทั้งถ้อยคำทางและคำพูด เป็นข้อความโดยละเอียด รวม

ทั้งใช้เครื่องมือบันทึกเสียงคำพูดของนักเรียนทุกคน ในขณะที่ทำงานกลุ่ม เพื่อนำมาถอดความประกอบกันที่ได้บันทึกไว้ในครั้งแรก จึงถือว่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม รมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้เป็นข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้

คำจำกัดความ

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกทางคำพูดและกิริยาท่าทางของนักเรียนที่สามารถสังเกตได้

การทำงานกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์รวมกัน

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลตามความมุ่งหมายของการทำงาน ซึ่งครอบคลุมกระบวนการในการทำงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำงาน
2. การตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน
3. การวางแผนการทำงาน
4. การตัดสินใจ
5. การลงมือปฏิบัติงาน
6. การสรุปและประเมินผลงาน

โรงเรียนเขตเมือง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และ/หรือในเขตสุขาภิบาลในจังหวัดเชียงราย

โรงเรียนเขตชนบท หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และ/หรือนอกเขตสุขาภิบาลในจังหวัดเชียงราย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคต้นปีการศึกษา 2528 ในจังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามที่เป็นจริง
2. ได้เครื่องมือการสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนแบบกลุ่มได้
3. เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการทำงานกลุ่มในระดับประถมศึกษาตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา
4. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
5. เป็นข้อคิดสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้เห็นความสำคัญ และส่งเสริมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย